

Slutrapport

Test av samdistribution av post och tidningar i Skellefteå

2016.09.06
Sida 1/22

Innehållsförteckning

1.0	Sammanfattning	4
1.1	Bakgrund	4
1.2	Uppdrag	4
1.3	Metod	4
1.4	Resultat	4
2.0	Uppdraget	5
2.1	Bakgrund	5
2.1.1	Volymer i Sverige	5
2.1.2	PostNord	6
2.1.3	Tidningstjänst AB, TAB	6
2.2	Syfte med testet av samdistribution av post och tidningar	6
2.3	Projekt mål	6
2.4	Förväntat resultat av projektet	7
2.5	Avgränsningar	7
3.0	Metod	7
3.1	Tidplan	7
3.2	Styr- och projektgrupp	7
3.3	Rapportering	7
3.4	Informationskartläggning	7
3.5	Projektets tillvägagångssätt	8
3.5.1	Val av testområde	8
3.5.2	Beräkning av turarbetstid och färdlängd, nuläge	9
3.5.3	Beräkning av turarbetstid och färdlängd, testläget	9
3.5.4	Servicelinjer på lands- och glesbygden (lantbrevbäring)	9
3.5.5	Beräkning av arbetstid för tillkommande kringarbete i testläget	10
3.5.6	Beräkning av försändelsevolym	10
3.5.7	Personal som ingick i testet	11
3.5.8	Fordon och fordonsinredning	11
3.5.9	Arbets hjälpmedel för utdelning	11
3.5.10	Arbetsredskap på utdelningsturen	11
3.5.11	Uppföljning under testet	11
3.5.12	Generella förutsättningar för testet	11
3.6	Projektets kommunikation	12
3.6.1	Information till Post- och telestyrelsen, PTS	12
3.6.2	Information till kommunen	12
3.6.3	Pressmeddelande	12
3.6.4	Brev till berörda kunder	12
3.6.5	Tidningen Norran	12
3.6.6	Information till personal	12
4.0	Resultat	12
4.1	Resultat (arbetstid, färdlängd och kostnad)	12
4.1.1	Beräknad utdelningstid och färdlängd	12
4.1.2	Resultatet för det praktiska testet, utdelningstid och färdlängd	13
4.1.3	Fordon	14
4.1.4	Postombud	14
4.1.5	Resultat ekonomi	14
4.2	Miljö	14

4.3 Kundpåverkan	15
4.3.1 Befordringstiden för post och tidningar	15
4.3.2 ODR och gratistidningar	15
4.3.3 Brevklump (stora försändelser)	15
4.3.4 Värdeförmedling på landsbygden	15
4.3.5 Tillgänglighet till avlämningsställen	15
4.3.6 Försändelser utdelade av PostNord i snitt per avlämningsställe	15
4.3.7 Kundsynpunkter, mottagande kunder	16
4.3.8 Kundsynpunkter, avsändande kunder	16
4.3.9 Kvalitet	17
4.4 Personal	17
4.5 Arbetsmiljö	17
4.5.1 Nattarbete	17
4.5.2 Fordon	17
4.5.3 Belysning	18
4.5.4 Arbetsredskap	18
4.5.5 Säkerhet och ensamarbete	19
4.6 Fordon	19
4.7 Påverkan på utrustning, lokaler, parkeringsplatser, garage	19
4.8 Teknik och system	20
4.9 Produktion inne	20
4.10 Process	20
4.11 Postombud	20
5.0 Övriga konsekvenser av samdistribution	20
5.1 IPM (Integrerad ProduktionsModell)	20
5.2 Koncept utdelning	20
5.3 Intäkter	21
5.4 Regleringar som påverkas av en samdistribution	22

1.0 Sammanfattning

1.1 Bakgrund

Tanken med samdistribution av brev och tidningar har i debatter och utredningar varit att den skulle bli kostnadseffektiv och miljöeffektiv, eftersom bara en transport i stället för två behövs vid utdelning. Övriga beroenden har inte varit belysta på ett relevant sätt vilket innebär att ett antal frågor fortfarande har varit obesvarade. Hur påverkas PostNords verksamheter och utförande av samhällsuppdraget? Hur påverkas PostNords framtida strategier och lönsamhet? Hur påverkas övriga intressenter?

2016.09.06
Sida 4/22

För att få svar på dessa frågor bestämde PostNord och Tidningstjänst AB, TAB, i samråd med TAB:s större kunder att genomföra ett test med samdistribution nattetid. Testet skulle ske i Skellefteå under maj månad 2016. Post- och telestyrelsen, PTS, informerades och gav sitt godkännande, då försöket innebar att kravet på övernattbefordran av brevöversändelser inte kunde uppfyllas.

1.2 Uppdrag

Projektet hade i uppdrag att planera, genomföra och utvärdera ett test av samdistribution av postöversändelser och tidningar på natten. De områden som valts ut skulle innehålla alla typer av distributionsområden och därmed täcka in alla de tjänster som både PostNord och TAB erbjuder sina kunder. Personal från både TAB och PostNord skulle ingå i testet.

1.3 Metod

Projektet har, i ett testområde med samma utdelningsstruktur som TAB har i övriga landet, organiserat samdistribution av brev och tidningar för 4 600 avlämningsställen. Testet genomfördes under maj månad 2016.

1.4 Resultat

Testet genomfördes på ett mycket bra sätt tack vare en engagerad ledning och motiverad och kompetent personal. Följande slutsatser kan dras av testet:

- Den totala distributionstiden ökade med 7,5 procent för brev och tidningar under testet, bland annat beroende på:
 - Befintliga synergier påverkas negativt.
 - Hantering av adresserade översändelser under dygnets mörka period påverkar effektiviteten negativt.
- Miljön påverkades negativt eftersom den totala färdsträckan blev 5 procent längre och det dessutom krävdes flera fordon.
- Kvaliteten på distributionen har varit mycket hög under testet. Det har inte varit ett enda kundklagomål på felutdelade översändelser och antalet tidningsreklamationer var 30 procent lägre än målnivån.
- Kundsynpunkterna har varit få och det är både positiva och negativa synpunkter som har kommit in.
- Andelen arbetstid som utförs nattetid har gått från 30 procent till 60 procent vilket ger ökade lönekostnader.

- Möjligheten att behålla andelen heltidstjänster minskar.
- Arbetsmiljön påverkas för medarbetarna, vilket ställer nya krav arbetets utformning.
- Samdistribution nattetid påverkar produktionsprocessen, och befintliga synergier går inte längre att realisera.
- Aviseringen av adresserade försändelser ökade med 15 procent.

2016.09.06
Sida 5/22

2.0 Uppdraget

2.1 Bakgrund

Den bärande tanken med samdistribution av post och tidningar är att man ska kunna uppnå samhällsekonomiska vinster samtidigt som det ska vara mer skonsamt för miljön, främst när det gäller lands- och glesbygdsdistributionen.

PostNord samdistribuerar idag brev, oadresserad direktreklam (ODR) och paket på utdelningsturen. I vissa delar av glesbygden samdistribueras även tidningar med övrig post. I områden där tidningsföretagen inte har egen tidningsdistribution delar PostNord ut tidningarna i samband med ordinarie postutdelning dagtid. På landsbygden samdistribuerar PostNord paket (upp till 35 kilo), brevlådor töms och värdeförmedling tillhandahålls under postutdelningsturen.

Tidningstjänst (TAB) delar förutom tidningar också ut gratistidningar, enstaka adresserade sändningar och paket.

2.1.1 Volymer i Sverige

Totalt distribuerades 2015 cirka 5 700 miljoner brevöversändelser, ODR och tidningar.

Tidningar

Det distribueras cirka 600 miljoner¹ tidningar per år. År 2014 var siffran 623 miljoner.

Brev (adresserade försändelser)

Brevmarknaden omfattar distribution av adresserade försändelser som väger högst 2 kg. Totalt distribuerades 2 312² miljoner brevöversändelser 2015. PostNord är rikstäckande och når 100 procent av landets postmottagare. 2015 distribuerade vi 1 934 miljoner försändelser, 84 procent av den totala volymen.

Tidningsdistributörer³ som ingår i MTD (Morgontidig distribution) samdistribuerade 2015 17 miljoner⁴ brev tillsammans med tidningar. MTD täcker 97 procent av landets hushåll.

Oadresserad direktreklam

¹ PSN (Presstödsnämnden)- Utdelade Tidningar 2014 (623 miljoner)

² Post & Telestyrelsen - Utdelade Brev 2015 (2 312,5 miljoner)

³ Premo, Västsvensk Tidningsdistribution KB, Tidningsbärarna KB, Tidningstjänst AB, Herenco Distribution AB, Prolog KB och NTM Distribution AB.

⁴ Post & Telestyrelsen - Utdelade Brev 2015 (17,3 miljoner)

Det distribueras cirka 2 600⁵ miljoner ODR-försändelser per år. Postnord täcker 100 procent av landets postmottagare och distribuerade 1 650 miljoner försändelser 2015, cirka 65 procent av den totala volymen.

2.1.2 PostNord

Postutdelning är idag den största processen på ett brevbärarkontor. Den delen står för cirka 55 procent av den totala arbetstiden och motsvarar i landet cirka 5 000 FTE (Full Time Equivalent). PostNord är rikstäckande och når 100 procent av alla postmottagare i Sverige. PostNord delade 2015 ut 1 934 miljoner adresserade försändelser, 1 650 miljoner oadresserad direktreklam och 260 miljoner oadresserade gratistidningar/exklusiv ODR.

2016.09.06
Sida 6/22

2.1.3 Tidningstjänst AB, TAB

TAB är ett dotterbolag till PostNord. TAB har cirka 1 500 tidningsdistributörer. TAB delar ut cirka 100 miljoner tidningar per år och täcker cirka 20 procent av landets postmottagare.

2.2 Syfte med testet av samdistribution av post och tidningar

Tanken med samdistribution av brev och tidningar har i debatter och utredningar varit att den skulle bli kostnadseffektiv och miljöeffektiv, eftersom bara en transport i stället för två behövs vid utdelning. Övriga beroenden har inte varit belysta på ett relevant sätt vilket innebär att ett antal frågor fortfarande har varit obesvarade. Hur påverkas PostNords verksamheter och utförande av samhällsuppdraget? Hur påverkas PostNords framtida strategier och lönsamhet? Hur påverkas övriga intressenter?

För att få svar på dessa frågor bestämde PostNord och Tidningstjänst AB, TAB, i samråd med nedanstående kunder att genomföra ett test med samdistribution nattetid.

- Anders Werstermark, VD Norran
- Ulf Eriksson, VD Mittmedia Förvaltnings AB
- Mats Muregård, VD NWT Koncernen
- Sture Bergman, VD VK Media AB

Testet skulle ske i Skellefteå under maj månad 2016. Post- och telestyrelsen, PTS, informerades och gav sitt godkännande, då försöket innebar att kravet på övernattbefordran av brev-försändelser inte kunde uppfyllas.

2.3 Projekt mål

Projektet hade uppdraget att planera, genomföra och utvärdera ett test av samdistribution av postförsändelser och tidningar på natten. De områden som valdes ut skulle innehålla alla typer av distributionsområden och därmed täcka in alla de tjänster som både PostNord och TAB erbjuder sina kunder.

- Förbereda test
- Ta fram nuläge för utvärdering
- Genomföra ett test i Skellefteåområdet under maj månad innehållande:
 - Lantbrevbäring (landsbygd/glesbygd)

⁵ Trafikanalys - Utdelade ODR 2015 (cirka 2 600 miljoner)

- Stadsbrevbäring (tätort)
- Alla typer av avlämningsställen

2.4 Förväntat resultat av projektet

Utvärderingen skulle ge svar på vilka för- och nackdelar som finns med samdistribution av post och tidningar. Utvärderingen skulle innehålla tydliga värden på nuläge och resultat efter test för ett antal relevanta parametrar.

Testet har utvärderats på följande parametrar:

- Ekonomi
- Miljö
- Kundpåverkan
- Personal
- Arbetsmiljö
- Fordon
- Teknik och system
- Produktion, innearbete
- Processer
- Postombud

2016.09.06
Sida 7/22

2.5 Avgränsningar

Projektet hade inte i uppdrag att ta fram nya arbetsredskap. Testet skulle genomföras med befintliga övergripande processer och transportupplägg.

3.0 Metod

3.1 Tidplan

2016-03-29: Beslut om att starta förberedelse av projektet
2016-05-02: Start av testet
2010-05-28: Testet avslutas
2016-09-02: Leverans av projektresultat till intern mottagare

3.2 Styr- och projektgrupp

Styr- och projektgrupp bestod av representanter från både PostNord Sverige och TAB.

3.3 Rapportering

Projektet har rapporterat till beställare och styrgrupp.

3.4 Informationskartläggning

Projektet har inledningsvis kartlagt och gått igenom det material som finns från tidigare projekt, utredningar, överenskommelser, produktvillkor, kundavtal, lagar och avtal enligt nedan:

- Test samdistribution av post och tidningar i Arvika 2014
- Postlagen (2010:1045)
- Regeringens proposition (2009/10:216 Ny postlag)

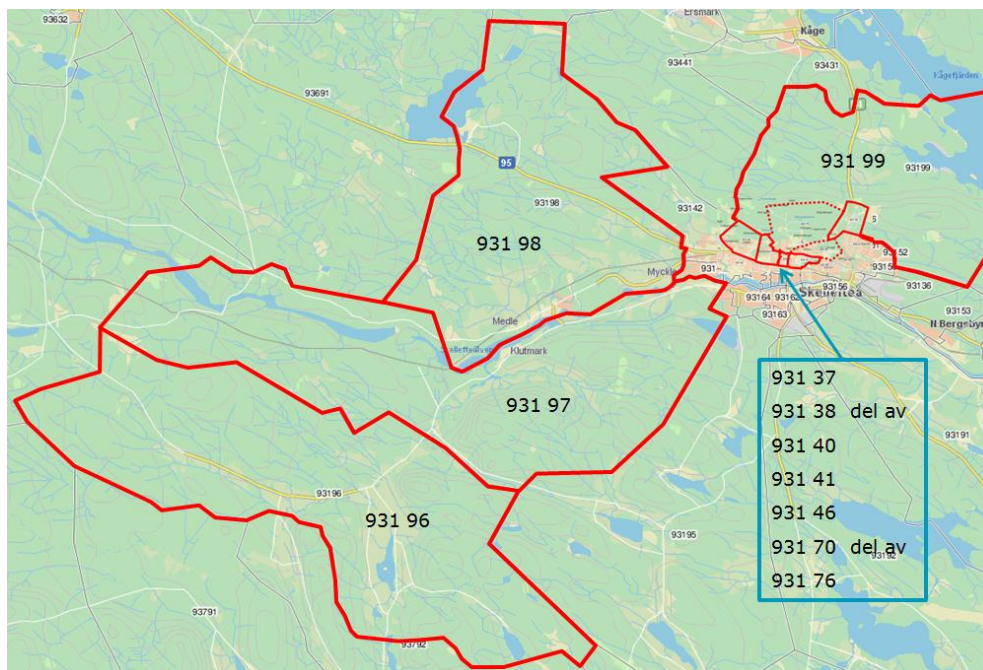
- PTS allmänna råd om utdelning av post (PTS-FS 2008:6)
- Delbetänkande av 2015 års postlagsutdelning (SOU 2016:27)
- PTS Kartläggning av förutsättningar att genomföra försöksverksamhet med samdistribution av post och tidningar (PTS-ER-2016:14)
- PTS Svensk postmarknad 2016 (PTS-ER-2016:3)
- Trafikanalys, Postverksamhet 2015
- SWEDMA, Överenskommelse att inte dela ut ODR på natten
- Kollektivavtal, Transport och SEKO
- Slutbetänkande av Presstödskommittén 2013 (SOU 2013:66)
- Motioner, debatter och frågor och svar i Riksdagen angående samdistribution

2016.09.06
Sida 8/22

3.5 Projektets tillvägagångssätt

3.5.1 Val av testområde

Totalt valdes 11 adressblock ut (varav 2 är del av adressblock) på brevbärarkontoret i Skellefteå. Valt utdelningsområde skulle överensstämma med TAB:s utdelningsstruktur i landet. Följande adressblock var med i testet:

TAB täcker cirka 20 procent av landets alla hushåll. TAB:s utdelningsstruktur i landet är fördelat på 73 procent stadsbrevbäring (tätort) och 27 procent är lantbrevbäring (landsbygd/glesbygd).

Testområdet i Skellefteå har en fördelning på 74 procent stadsbrevbäring och 26 procent lantbrevbäring. Totalt innehåller dessa 11 adressblock 4 641 avlämningsställen, vilket är 14,5 procent av Skellefteå brevbärarkontors totalt 32 000 avlämningsställen.

Fördelningen av olika typer av avlämningsställen i testområdet, på brevbärarkontoret i Skellefteå och i Sverige:

Avlämningsställe (Typ)	Testområdet Samdistribution	%	Brevbärarkontoret Skellefteå	%	Sverige	%
Postlådor	2 183	47%	18 977	59%	2 418 821	50%
Flerfamiljshus	1 065	23%	8 366	26%	1 451 440	30%
Fastighetsbox	1 389	30%	4 635	14%	986 753	20%
Gå in (Ingång)	4	0%	68	0%	28 843	1%
SUMMA	4 641	100%	32 046	100%	4 885 857	100%

3.5.2 Beräkning av turarbetstid och färdlängd, nuläge

För att beräkna utdelningsturerna i ett nuläge för PostNord och TAB användes verktyget AMCS Transvision Route Planner. Postdistribution och tidningsdistribution har olika tidsfönster för utdelning. Tidsfönstret för tidningsutdelning på natten är cirka 4 timmar. Tidsfönstret för postutdelning dagtid är 5-6 timmar. Totalt behövdes det 6 postutdelningsturer dagtid och 6 tidningsutdelningsturer nattetid

2016.09.06
Sida 9/22

Nuläge:

- Färdlängd 390 mil/vecka
- Turarbetstid 270,5 h/veckan.

3.5.3 Beräkning av turarbetstid och färdlängd, testläget

För att beräkna utdelningsturerna i testläget användes verktyget AMCS Transvision Route Planner. Verktyget är inte anpassat för att beräkna turer med samdistribution av post och tidningar. Beräkningen har därför kompletterats med en hanteringstid för tidningar och gångtid för våningsplan i fastigheter med fastighetsboxar. Hypotesen var att komplettera hanteringstiden av tidningar med 3 sekunder per tidningsexemplar och att komplettera den extra gångtiden per våningsplan med fastighetsboxar⁶ med 21 sekunder/våningsplan. Ingen korrigering gjordes för att det bara hanterades ett adresserat brevflöde (förutom brevklyppen) mot normalt två. Bedömningen var att den teoretiska effekten på cirka 8 minuter per utdelningslinje inte gick att effektuera med så många övriga flöden att hantera i distributionen.

I snitt utökades tiden för respektive beräkning med 23 minuter per utdelningslinje och natt. Totalt blev det tio utdelningsturer på natten och två servicelinjer (se 3.5.4) på dagtid. Det behövs fler utdelningsturer på natten på grund av att tidsfönstret för utdelning är begränsat, det är en större försändelsevolym att hantera och i stort sett alla avlämningsställen behöver besökas när postförsändelserna ingår i turen.

Testläge:

- Färdlängd 409 mil/vecka inklusive servicelinjer. Ökad färdlängd beror på att ökat antal turer/vecka med tillkommande till- och frånsträckor.
- Turarbetstid 216,8 timmar i veckan. (10 utdelningsturer, 186,8 tim/vecka plus 2 servicelinjer (3.5.4), 30 tim/veckan).

3.5.4 Servicelinjer på lands- och glesbygden (lantbrevbäring)

Två servicelinjer inrättades för att hantera värdeförmedling och in- och utlämning av försändelser på lantbrevbärlinjerna. PostNords samhällsomfattande posttjänst innebär skyldighet att befördra postförsändelser upp till 20 kilo samt att tillhandahålla tjänster som värde, postförskott, rek och frimärken. Många av dessa tjänster kräver kvittens av kund. I lantbrevbäringen ska en kund kunna påkalla

⁶ I testet delades postförsändelser ut i fastighetsboxarna vid entrén, medan tidningarna delades ut i lägenhetsdörren

värdeservice via signalbricka, kundservice eller på plats vid postlådan. PostNords har även skyldighet att tillhandahålla utsträckt posttjänst för äldre och personer med funktionsnedsättning. Detta tillsammans med utkörning av företagspaket via lantbrevbäring och tömning av 25 brevlådor utanför tätort innebar att distributionsturen på natten kompletteras med två servicelinjer dagtid på lands- och glesbygden. Servicelinjernas utdelningstid beräknades via Route Planner till vardera 3 tim/utdelningstur måndag-fredag och totalt 30 tim/veckan och 131,5 mil/vecka. Tiden och färdlängden för servicelinjerna ingår i sammanställningen under avsnitt 3.5.3.

2016.09.06
Sida 10/22

3.5.5 Beräkning av arbetstid för tillkommande kringarbete i testläget

För att kunna hantera olika flöden i samband med utdelning sorterades det förädlade flödet⁷ in bland övrig adresserad post. Flera försändelser måste aviseras vid utdelning på natten. När det förädlade flödet sorteras in i sorteringsfacken dubblerades volymerna, vilket i sin tur ökade tidsåtgången för nedplockning och lådläggning. Försändelserna ställdes på lådvagnar. Lådor och lådvagnar märktes upp för att säkerställa att försändelserna lastas i rätt fordon inför nattens utdelning. Tid för kommunikationsöverföring mellan natt- och dagpersonal är nödvändig för att säkerställa kvaliteten i utdelningen.

Testläge:

- Tillkommande arbetstid: 28,0/veckan, varav:
 - Inkamning av förädlat flöde, 16,25 tim/vecka
 - Ökat kommunikationsbehov, 5 tim/vecka
 - Ökad tidsåtgång för nedplockning, 2,5 tim/vecka
 - Iordningsställande av ADR/ODR, 2,5 tim/vecka
 - Ökad avisering, 1,75 tim/vecka

3.5.6 Beräkning av försändelsevolym

Adresserade postförsändelser per vecka

- Respektive adressblocks F/A-tal⁸ har använts för att räkna fram antalet adresserade försändelser.
- Beräknad volym i snitt: 30 800 per vecka

Oadresserad direktreklam per vecka

- Skellefteå brevbärarkontor har i snitt 2,21 ODR per dag och avlämningsställesom tackar ja till ODR. Respektive adressblocks avlämningsställen som tackar ja till ODR har multiplicerats med ODR-snittet för brevbärarkontoret.
- Testområdet hade 45 procent som tackar nej till ODR. Brevbärarkontoret i Skellefteå har 35 procent och för Sverige ligger siffran på 36 procent som tackar nej.
- Beräknad volym i snitt: 28 500 per vecka.

Tidningar per vecka

- Respektive utdelningsslingas Budbok⁹ har använts för att få fram rätt antal tidningar. Totalt hanterades cirka 35 olika tidningstitlar under testet.
 - Tidningen Norrans andel av tidningsvolymen var 89 procent
 - Beräknad volym i snitt: 13 800 per vecka

⁷ Adresserade försändelser som är sorterade i gångordning av brevsorteringsmaskiner på brevterminalen

⁸ F/A står för antal försändelser per avlämningsställe

⁹ TAB:s Budbok innehåller aktiva tidningsabonnemang per utdelningsdistrikt

3.5.7 Personal som ingick i testet

Det var frivilligt att delta i testet. På natten fördelades arbetet på fem Distributionsanställda och fem TAB-anställda. På dagen var det två Distributionsanställda som ansvarade för servicelinjerna. Det var erfarna, kompetenta och motiverade medarbetare som deltog i testet.

3.5.8 Fordon och fordonsinredning

Tidningsutdelning och postutdelning har två olika inredningar i fordonen, så kallade utdelningsbord.

Innan testet startade gjordes testlastningar av fordon för samdistribution av post och tidningar. Utgångspunkten var att fordonet skulle hantera fyra flöden post och cirka 14 olika tidningstitlar. Det var svårt att hitta bra lastlösningar i fordonen med rätt struktur på respektive flöde. Det konstaterades att det kommer att krävas många stopp för att fylla på försändelser och tidningar i kupén. Ingen variant fick helt godkänt ur ett arbetsmiljöperspektiv. Det slutgiltiga förslaget blev att använda TAB:s utdelningsbord, kamma ihop det adresserade flödet (manuellt och förädlad C5) och hålla isär ODR och brevkulpa. Vissa tidningstitlar lades i samma bunt. C5-hållaren för det förädlade flödet monterades bort. Väggen mot lastutrymmet kompletterades med tidningsfack. TAB:s Difomatelefon och telefonhållare sattes fast på vindrutans till höger om ratten.

3.5.9 Arbetshjälpmiddel för utdelning

PostNords system ISU¹⁰ (InformationsStöd Utdelning) uppdaterades och kvalitetssäkrades för testområdet. Kund- och adressinformationen med koordinater användes för att planera utdelningsturena och för att kvalitetssäkra utdelningen av post och tidningar. All kund- och adressinformation, inklusive TAB:s Budbok med aktuella abonnerade tidningar, lades in i TAB:s Difomatelefoner. Dessa användes för att orientera runt på utdelningsturen, hitta avlämningsställena, tidningsabonnenterna och för information och återrapporteringar.

3.5.10 Arbetsredskap på utdelningsturen

Befintlig bärväst skulle användas för att förebygga problem med nacke, axlar och rygg. Den är också ett hjälpmedel för att underlätta arbetet med flera flöden.

3.5.11 Uppföljning under testet

Två olika uppföljningsblanketter togs fram för att dagligen följa respektive utdelningstur. En uppföljningsblankett användes för turerna under natten och en uppföljningsblankett användes för de två servicelinjerna under dagtid.

Kundsynpunkter dokumenterades av respektive ansvarig chef och kundservice. Personalsynpunkter följdes upp via uppföljningsblanketten och via övriga kanaler och dokumenterades av respektive ansvarig chef.

3.5.12 Generella förutsättningar för testet

Testet genomfördes under maj månad, vilket innebar att det var barmark och plusgrader. Det var relativt ljust på natten i testområdet.

¹⁰ ISU-PostNords databas över postmottagare, adresser, avlämningsställen etc

3.6 Projektets kommunikation

3.6.1 Information till Post- och telestyrelsen, PTS

PTS informerades om testet. PTS gav tillstånd till att testet fick avvika från kravet på övernattsbefordran av brev under testperioden.

3.6.2 Information till kommunen

Produktionsområdeschefen informerade kommunen muntligt om testet under vecka 16.

3.6.3 Pressmeddelande

PostNords kommunikationsavdelning skickade ut ett pressmeddelande om testet den 20 april.

3.6.4 Brev till berörda kunder

En skriftlig information om testet skickades ut till boende inom testområdet den 21 april.

3.6.5 Tidningen Norran

Tidningen Norran hade en artikel om testet och en intervju med tidningens vd den 21 april. Den 26 maj hade tidningen ett reportage om testet.

3.6.6 Information till personal

Personalen informerades om testet vecka 16 och sedan löpande under testperioden.

2016.09.06
Sida 12/22

4.0 Resultat

4.1 Resultat (arbetstid, färdlängd och kostnad)

Beräkningar innan testet startade visade en potentiell tidsbesparing på cirka 25 timmar eller 9,5 procent i veckan vid samdistribution, och då främst i tätort. Utfallet visade istället att det tog längre tid än i nuläget, omkring 20 timmar eller 7,5 procent i veckan. Skillnaden mellan beräkning och verklighet är således omkring 46 timmar i veckan eller 7,5 timmar per natt.

Den totala färdlängden blir 19 mil längre i veckan eller 5 procent av färdlängden. Förklaringen är att det blir dubbla turer på landsbygden på grund av produkt- och servicevillkor. Fler linjer än i nuläget går också sex dagar i veckan, vilket innebär längre färdsträckor totalt. Tryckeriets placering i förhållande till utdelningsområdet hade en liten påverkan på färdlängden.

4.1.1 Beräknad utdelningstid och färdlängd

- Nuläge: 270,5 tim/vecka och 390 mil/vecka. (Distribution 6 linjer 5 dagar/vecka: 126,9 tim/vecka och 170,4 mil/vecka, TAB 6 linjer 6 dagar i veckan: 143,6 tim/vecka och 219,5 mil/vecka)
- Testläge: 244,8 tim/vecka och 409 mil/vecka. (Distribution/TAB 10 linjer 6 dagar i vecka och Distribution 2 serviceslingor = 217 tim/vecka och 409 mil/veckan. Extra innearbete med 28 tim/vecka.

Total beräknad tid i testläget var 244,8 timmar per vecka, inklusive extra innearbete

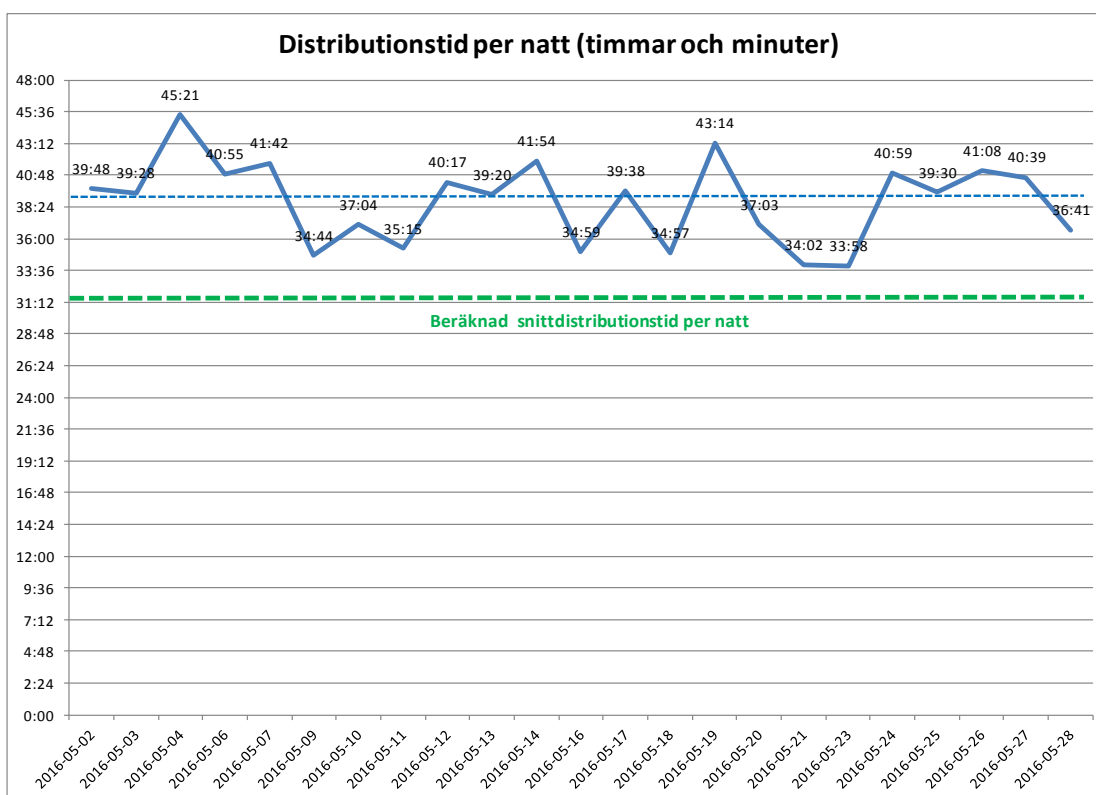
på 28 timmar. Total färdlängd beräknades till 409 mil i veckan. Den längre färdsträckan, 19 mil i veckan eller 5 procent, beror bland annat på att ytterligare fyra utdelningsturer skulle gå sex dagar i veckan. Jämfört med nuläget beräknades en besparing på 25, 7 timmar i veckan eller 9,5 procent av arbetstiden.

4.1.2 Resultatet för det praktiska testet, utdelningstid och färdlängd

I den manuella uppföljningen överensstämmer beräknad utdelningstid med verkligheten för de två serviceslingorna på dagtid, 30 tim/vecka.

För övriga 10 utdelningsslingor blev utfallet 46 timmar mer i veckan än beräknad utdelningstid . Beräkningen löd på 31,14 timmar per natt eller 186,8 timmar i veckan. Utfallet blev istället 38,8 timmar per natt eller 232,8 timmar i veckan.

2016.09.06
Sida 13/22

Tidningar delades ut måndag-lördag, adresserade försändelser tisdag-lördag, ODR måndag-fredag, men mest måndagar och torsdagar. Måndagar har den kortaste utdelningstiden trots att det är mest ODR på måndagar. Förklaringen till detta är att det inte delades ut något adresserat flöde på måndagar.

Total tid utfall var i testet 290,8 h/vecka inkl. extra innearbete. (10 utdelningslinjer 232,8 timmar plus 2 servicelinjer 30,0 timmar och extra innearbete 28 timmar). I testet ökade alltså utdelningstiden med 20 timmar i veckan mot nuläget, 7,5 procent. Färdlängden blev 409 mili veckan, 19 mil eller 5 procent längre i veckan mot nuläget.

Det var mycket motiverad och kompetent personal som deltog i testet. Tidsutfallet i testet var högre än den beräknade tiden. Det kan finnas flera förklaringar till detta. Route Planner är inte utvecklat för samdistribution. Det som är pålagt är 3 sekunder per tidning och 21 sekunder per våningsplan där det finns fastighetsbox. I snitt

innebar det ett påslag med 23 minuter per linje. Den hypotes som användes har inte testats förut och därför överensstämmer inte tiderna i beräkningen med verkliga deltid i utdelningen när post och tidningar samdistribueras. Hanteringen av flera flöden, varav några adresserade, i utdelningen nattetid tar mer tid i verkligheten än i beräkningen. Den verkliga tidsåtgången i testet var 46 timmar mer i veckan än beräknat, i genomsnitt 45 minuter per utdelningslinje och natt.

4.1.3 Fordon

Färdsträckan utökas med 19 mil per vecka. Totalt behövs det fler fordon när utdelningen sker samtidigt med samdistribution. I nuläget används sex fordon på natten och sex fordon under dagtid. Dessa kan då dubbelanvändas natt och dag. I testet skulle tio fordon distribuera samtidigt under natten och två fordon under dagtid. Endast två fordon kunde dubbelanvändas natt och dag.

2016.09.06
Sida 14/22

Vid samdistribution blir det fler utdelningslinjer där post och tidningar delas ut samtidigt. Detta innebär att behovet av fordon ökar mot nuläget. Lokala förutsättningar avgör hur många ytterligare fordon som behövs.

4.1.4 Postombud

Avisering av adresserade försändelser för avhämtning hos postombud ökade i testområdet med 105 aviseringar i veckan eller 15 procent.

4.1.5 Resultat ekonomi

Samdistribution på natten leder till högre kostnader för PostNord och i slutändan för slutkunderna.

7,5 procent ökad tidsåtgång i distributionen, större andel nattarbete, 5 procent längre körsträcka och ett ökat investeringsbehov för utdelningsfordon påverkar kalkylen negativt.

4.2 Miljö

Miljön påverkas negativt av samdistribution. Den totala färdsträckan ökar, samtidigt som det behövs flera fordon.

I testet ökade färdsträckan med 19 mil i veckan eller 5 procent. Anledningen till att färdsträckan ökar vid en samdistribution är följande:

- På lands- och glesbygd måste nattdistributionen kompletteras med dagdistribution (se punkt 3.5.4.) för att hantera värdeförmedling och in- och utlämning av försändelser till lantbrevbäraren. PostNords samhällsomfattande posttjänst innebär skyldighet att befordra postförsändelser upp till 20 kilo och att tillhandahålla tjänster som värde, postförskott, rek och frimärken. Många av dessa tjänster kräver kvittens av kund. Detta tillsammans med utkörning av företagspaket via lantbrevbäring och tömning av brevlådor innebär att lantbrevbäringslinjerna måste gå dagtid även om post och tidningar delas ut på natten.
- Det krävs fler utdelningslinjer på natten då tidningsutdelningen kompletteras med adresserade och oadresserade försändelser. Detta innebär mer volym att hantera och att alla avlämningsställen ska besökas mot normalt ungefär

virtannat vid ren tidningsutdelning.

Behov av flera utdelningsfordon

- I nuläget är behovet sex fordon dagtid och sex fordon nattetid. Det går att använda samma fordon dag och natt. I testet krävs det tio fordon på natten och två fordon på dagen. Två av fordonen går alltså att använda både dag och natt.

2016.09.06
Sida 15/22

4.3 Kundpåverkan

4.3.1 Befordringstiden för post och tidningar

Adresserad post blir en dag sen. Postdistribuerade morgontidningar och postutdelade veckotidningar som inte trycks på orten blir en dag sen, vilket för testperioden godkändes av PTS. Postdistribuerade morgontidningar som trycks på orten delades under testet ut på morgonen i områden där TAB idag inte har någon distribution.

4.3.2 ODR och gratistidningar

Oadresserad direktreklam och gratistidningar delades ut rätt dag, men på natten. Det är ett avsteg från de branchgemensamma regler som säger att ODR inte ska delas ut på natten (mellan klockan 22:00 och 06:00). I Skellefteå var det möjligt att dela ut ODR och gratistidningar rätt dag. För att säkerställa utdelning på rätt dag i övriga landet kommer det att finnas behov av investeringar i ODR-terminaler och transporter, alternativt ändrade produktvillkoren för ODR och gratistidningar.

4.3.3 Brevklump (stora försändelser)

Stora adresserade försändelser som inte kunde delas ut på natten aviserades till att hämtas hos postombud. Totalt ökade aviseringarna med 15 procent i testområdet eftersom det inte går att träffa adressaten nattetid.

4.3.4 Värdeförmedling på landsbygden

Under testperioden var det svårare för kunden att veta när lantbrevbärare kom eftersom serviceslingan gick andra tider än normalt. Det gjorde det svårt för kunderna att spontant söka kontakt med lantbrevbäraren. I snitt distribuerade serviceslingorna 25 paket per dag. Några enstaka övriga värdeförmedlingsuppdrag förekom under perioden.

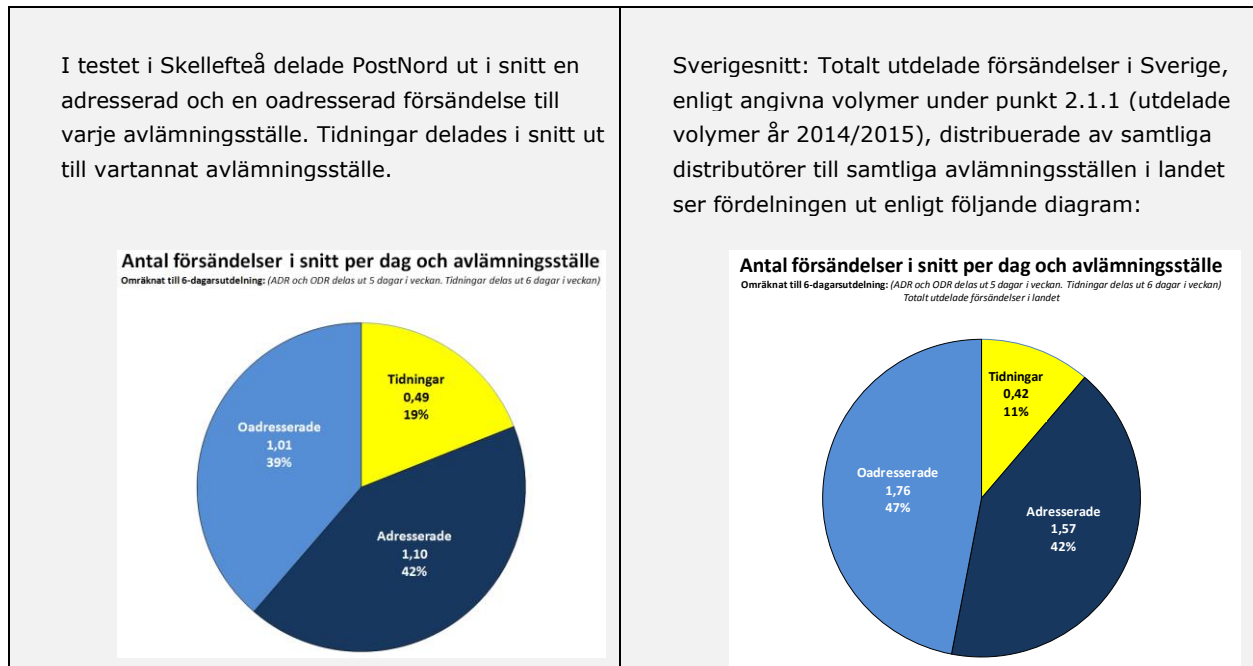
4.3.5 Tillgänglighet till avlämningsställen

Alla postlådor är inte tillgängliga på natten. Främst är det gallerior och affärer som saknar tillgänglighet. Det finns även en del fastighetsägare som inte vill ha ytterdörren upplåst tidigt på natten. Tidningsutdelarna använder då i regel samlingslådor eller fäster tidningen vid ytterdörren. Detta förfarande fungerar inte med adresserad post. Vintertid vid snöfall är också tillgängligheten begränsad i vissa områden. I regel når man inte alla när det har snöat på natten, eftersom snöröjningen av vägar, särskilt de mindre, är begränsad nattetid.

4.3.6 Försändelser utdelade av PostNord i snitt per avlämningsställe

På natten delade Postnord ut i snitt en adresserad och en oadresserad försändelse till varje avlämningsställe. Tidningar delades i snitt ut till virtannat

avlämningsställe. Omräknat till 6-dagarsutdelning/vecka.

4.3.7 Kundensynpunkter, mottagande kunder

Sökt information om testet

- Flertal av kunderna har ringt och ställt frågor och haft farhågor

Positiva

- Några har uttryckt att de är generellt positiva till testet
- Några var positiva att bara behöva gå en gång till postlådan
- Enstaka var positivt till testet för att det var bra för miljön
- Några tidningsabonnenter med postdistribuerad, lokalt tryckt morgontidning i gles glesbygd var positiva till att få tidningen på morgonen istället för på dagen.

Negativa

- Några har varit negativa till testet eftersom postutdelade veckotidningar blir försenade ett dygn.
- Enstaka har varit besvikna över att brevkamp blivit aviserade på natten. De är vana att lantbrevbäraren kommer in med den.
- Enstaka har varit irriterade över att all post har blivit försenad ett dygn. En kund kommer att ta upp det med en riksdagspolitiker.
- Några har varit irriterade över skrammel i ingångar och brevinkast, främst mottagare som inte har någon tidning.
- Några tidningsabonnenter med postutdelade morgontidningar som inte är tryckta på orten, till exempel Svenska Dagbladet och Västerbottens-Kuriren, har varit negativa att dessa kommer en dag sent.

4.3.8 Kundensynpunkter, avsändande kunder

- Gratistidningarna är positiva att tidningarna delas ut tillsammans med morgontidningarna.
- E-handeln påverkas negativt, leveranserna blir en dag försenad och aviseringen ökar.

4.3.9 Kvalitet

- Testet genomfördes med en hög kvalitet. Inget kundklagomål på felutdelade försändelser kom in under testperioden. De brev som inte kunde delas ut berodde i de flesta fall på att avlämningsstället inte var tillgängligt nattetid.
- Kvalitetstalet på tidningsutdelningen låg på 0,45 promille, vilket var 30 procent bättre än kvalitetsmålet.

4.4 Personal

- I testet minskar antal heltidstjänster och antalet deltidstjänster ökar, vilket blir en konsekvens av samdistributionen.
- Större del av arbetstiden förläggs på natten. I nuläget är fördelningen av arbetstiden cirka 60 procent dag och 40 procent natt. I testläget var fördelningen cirka 30 procent dag och 70 procent natt.
- Olika kollektivavtal, TAB med Transport och PostNord med SEKO Kommunikation och Service . Samdistribution i stor skala skulle kräva nya överenskommelser med berörda fackförbund om omfattande förändringar i befintliga kollektivavtal.
- Idag är det till exempel ett krav i avtalet för TAB-personal att föra en vilotidsbok (gäller yrkesmässig trafik för lätta fordon), men inte i avtalet för brevbärarna.
- I nuvarande Transportavtal får inte tidningsutdelningen läggas ut på entreprenad.

2016.09.06
Sida 17/22

4.5 Arbetsmiljö

Den generella uppfattningen under testet var att det sliter att jobba natt, både fysiskt och socialt. Det var tungt med mycket försändelser att hålla reda på. Det är i regel dålig belysning på natten för att kunna läsa adresser. Distributionen fungerar om utdelningslinjerna inte är längre än fyra timmar.

4.5.1 Nattarbete

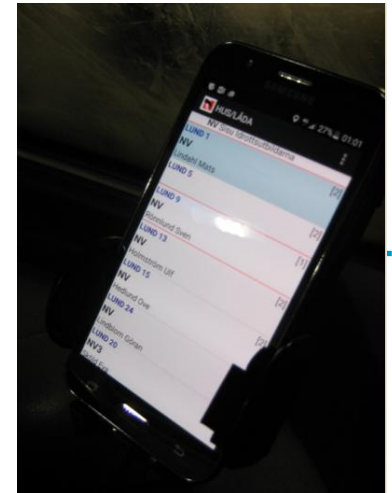
Större delen av den totala arbetstiden kommer att förläggas på natten. Det innebär att personalen ska erbjudas regelbundna hälsundersökningar. Arbetstagare, som normalt utför minst tre timmar av dygnets arbete om natten (klockan 00:00-05:00) eller som sannolikt kommer att fullgöra minst 38 procent av årsarbetstiden på natten ska erbjudas läkarundersökning (vart sjätte år upp till 50 års ålder och vart tredje år över 50 års ålder).

4.5.2 Fordon

Inredningen i fordonen är inte anpassad för att hantera post i fyra flöden samtidigt med flera olika tidningstitlar. Distributions arbetsbord användes för adresserat flöde och ODR. Tidningarna lades runt utdelningslådorna. För att underlätta utdelningen hanterades bara ett adresserat flöde förutom brevklympen. Extra tidningsfack sattes upp på väggen mot lastutrymmet. TAB:s Difomatelefoner användes för att hålla reda på färdväg, avlämningsställen och tidningsabbonenter.

Distributions utdelningsbord användes för brevfräsändelser och ODR. Tidningarna lades runt utdelningslådorna. Tidningar med få utdelningsexemplar lades i fack mot lastutrymmet.

TAB:s Difoma-telefon fästes till höger om ratten. Telefonen höll reda på utdelningsordningen och vilka tidningar som skulle delas ut.

Arbetet i fordonet innebär fler lyft och vridningar. Vridningarna blir stora om försändelserna är lastade mot väggen till lastutrymmet. I testet var försändelserna dåligt lastsäkrade, vilket kan påverka trafiksäkerheten. Även om ett nytt utdelningsbord tas fram riskerar ergonomin att bli sämre i bil med samdistribution.

I testet användes bara elfordon och bilar. Övriga utdelningsformer som cykel, moped och gång är inte testade med samdistribution. Bedömning är att samdistribution med största sannolikhet kräver en utdelningsbil, alternativt ett elfordon som till exempel Comarth.

4.5.3 Belysning

Testet genomfördes i maj månad när det i testområdet inte blir riktigt mörkt på natten. Ändå upplevdes belysningen som ett problem i fordon, på gator, vid ingångar och inomhus.

Det är mer komplicerat att dela ut adresserade försändelser än tidningar på natten. Namn och adress ska läsas på försändelserna och matchas till rätt avlämningsställe. Belysningen i fordonen är i regel bra, men kan vara bländande mot vindrutan. I nya fordon ska det finnas blå-vit belysning som, om den används rätt, ska minska problemen med bländande ljus. Gatubelysningen är inte tänd hela natten i vissa områden.

När adresserad post ska delas ut på natten krävs det bra belysning runt fordonen, i ingångar och trapphus. Det kommer finnas behov av att komplettera belysningen med pannlampa vid utdelning utanför fordonet.

4.5.4 Arbetsredskap

Bärvästen är framtagen för att förebygga problem med nacke, axlar och rygg. Under testperioden var det endast ett fåtal som använde bärvästen under utdelningsturen. Anledningen kan vara tidsbrist innan testet som påverkade möjligheten till en bra introduktion av arbetsredskapet.

- Det finns behov av att ta fram ett nytt utdelningsbord och anpassa kringutrymmen i fordonen. Nuvarande inredning fungerar dåligt med många produkter och många flöden. Det blir ökad belastning med vridningar och lyft. Belysningen behöver också anpassas i och utanför fordonet.
- Det finns behov av anpassning alternativt nya hjälpmedel vid gångutdelning. Långa loftgångar och områden där vi inte kan använda fordonen blir det mycket att bära och hålla reda på.
- Det finns också behov av mobil belysning vid gångutdelning, pannlampa eller någon annan variant av lampa.

2016.09.06
Sida 19/22

4.5.5 Säkerhet och ensamarbete

Arbetsmiljöverket ställer större krav på ensamarbete under natten.

- Generellt mer otryggt när det är mörkt.
- Otryggt i problemområden nattetid.
- Rånrisken kan öka. Brevförsändelser och brevklymp gör att innehållet blir mer attraktivt för kriminella.
- Nycklar används vid många fastigheter i tidningsutdelningen. PostNords policy är att nycklar inte ska användas vid postutdelning. Enligt PTS behöver vi inte använda nycklar för att dela ut post. I arbetsmiljöhänseende blir det tungt med många nycklar och många handledsvidningar samtidigt som man håller post.
- För att undvika risker med ensamarbete i samband med stadsfester och liknande evenemang krävs det att utdelningen senareläggs dessa nätter.
- Dufonatelefonerna har larmfunktioner som kan användas om det uppstår problem under utdelningsturen.

4.6 Fordon

- En ny fordonsinredning behövs för samdistribution av post och tidningar.
- Mindre utdelningsdistrikt innebär att volymer och vikt lättare ryms i fordonen.
- Elfordonet Comarth fungerade bra i utdelningen och batterikapaciteten höll vid dubbelanvändning dag och natt.
- Ökat krav på belysning. Behov av extraljus på tak (sidolampan) och i front. Även inne i fordonet behöver belysningen ses över.
- Backvarnaren (ljudsignalen) måste gå att koppla bort på natten annars blir det kundklagomål.
- En fördel med att fordonen används på natten är att de är disponibla på dagtid för reparation och service.

4.7 Påverkan på utrustning, lokaler, parkeringsplatser, garage

Vid en samdistribution kan kamfacken (sorteringsfacken) dubbelanvändas i större

grad, vilket kan minska behovet av lokalyta. Samdistributionen kommer att öka behovet av lastbärare, (lådvagnar, vagnar, lådor och behållare) och uppställningsytor. Posten kommer att behöva lagras i avvaktan på utdelning. Flera fordon ökar behovet av parkeringsplatser och garage.

4.8 Teknik och system

Difomatelefonen var ett mycket bra hjälpmedel under turarbetet. För att säkra att det fungerar bra under utdelningsturen krävs ett noggrant förarbete i ISU.

2016.09.06
Sida 20/22

4.9 Produktion inne

- Det går att minska antalet kamfack. Kamfacken går att använda flera gånger då kamningen teoretiskt kan pågå ända fram till klockan 23:00.
- Post behöver lagras fram till utdelning. Detta kan öka behovet av lastbärare (lastvagnar, vagnar, lådor och postbehållare).
- Det kommer att krävas en hårdare styrning så att alla jobbar efter gällande standard i innearbete för att säkerställa kvaliteten.

4.10 Process

- IPM-samordningen av paket och brev fungerar inte med samdistribution.
- Koncept utdelning med fyra flöden fungerar inte när finställda försändelser måste kamma in (ett adresserat flöde).

4.11 Postombud

Aviseringen av brevklymp ökade med 15 procent i testområdet. Detta innebär i förlängningen en ökad ersättning till PostNords ombud för hantering av aviserade försändelser och behov av större lagerytor.

5.0 Övriga konsekvenser av samdistribution

5.1 IPM (Integrerad ProduktionsModell)

En av PostNords prioriterade strategier är att skapa en integrerad produktionsmodell (IPM). Målsättningen är att samordna flöden (brev, ODR, paket och pall) och stärka PostNords konkurrenskraft genom att bli mer effektiv och lönsam. Denna produktionsmodell genomförs i samtliga länder där PostNord är verksam. Samdistribution av brev och tidningar står i direkt strid med genomförandet av IPM.

5.2 Koncept utdelning

Koncept Utdelning är ett projekt som minskar kostnaderna för att möta minskade brevvolymer.

- Maskiner på brevterminalerna är utbytta för att öka förädlingen och sorteringsgraden.
- Hälften av alla brevårsändelser blir sorterade i gångordning direkt från brevterminalerna.

- Brevförsändelserna anländer senare till brevbärarkontoren.
- Innearbetet för brevbärarna minskar, eftersom hälften av posten redan är färdigsorterad.
- Utearbetet för brevbärarna ökar.

Projektet har inneburit förändringar för brevterminalerna, transporterna och brevbärarkontoren. Brevbärarna har fått ändrade arbetstider och längre utdelningsslingor.

2016.09.06
Sida 21/22

Effektiviseringen och kostnadsminskningar försvinner om post och tidningar samdistribueras på natten. Det går av praktiska skäl inte att hantera tre adresserade flöden i utdelningen med tidningar på natten. Effekten av genomförda investeringar kommer inte att kunna hämtas hem om samdistribution nattetid genomförs.

5.3 Intäkter

Om samdistribution nattetid genomförs i hela landet så förväntas det få stor inverkan på PostNords intäkter.

I arbetet med postlagsutredningen har PostNord tittat på olika scenarier. Bedömningen är att det är stor risk för rejäla intäktstapp för adresserade försändelser om befodringstiden ökar med en dag. Det är framförallt förstaklasstjänsten som påverkas. Även om postlagen skulle ändras finns inga planer på att gå över till 0-2 befodran generellt. Det ökade tidsfönstret skulle istället användas till att minska antalet flygtransporter, och därmed PostNords miljöpåverkan.

För oadresserade tjänster är en styrka att ha utdelning på samma dagar i hela landet. För att vi ska kunna utföra utdelning nattetid innebär det att all ODR måste anlända utdelningskontoren kvällen innan utdelning på alla Sveriges utdelningskontor. Idag anländer en del ODR samma dag som den ska delas ut.

Idag finns inte produktionskapacitet på våra ODR-terminaler att ha all ODR bladad så att den kan köras ut dagen innan utdelning. För att det ska vara möjligt behövs antingen högre kapacitet i terminalnätet, extra transporter ut till utdelningskontoren eller att inlämningstiderna ändras i produktvillkoren. Att investera i terminalnätet för ODR eller sätta in extra transporter är inte ekonomiskt försvarbart, utan det troliga scenariot är då att vi tvingas ändra i produktvillkoren. Det som då behöver förändras är inlämningstider, vilket skulle försämra vårt erbjudande med stora risker för förlorade intäkter.

Det finns även en risk att antalet som tackar nej till reklam ökar om ODR delas ut på natten, vilket också ger ett intäktstapp.

Totalt innebär det att samdistribution av PostNords tjänster med morgontidningar nattetid medför stora risker för intäktsfall.

5.4 Regleringar som påverkas av en samdistribution

- Befordringstiden av A-brev förlängs med en dag. Det påverkar nuvarande krav att 85 procent av A-breven ska delas ut nästkommande vardag. Det kan med en förändring av postlagen innebära att det i praktiken blir 0-3 befordran på A-breven.
- Att dela ut ODR på natten bryter mot den branchgemensamma överenskommelsen om utdelning av ODR. Alternativet är att ODR får delas ut dagtid i en separat organisation.
- Fackliga kollektivavtal (olika organisationstillhörighet, olika avtal) är inte anpassade för samdistribution av brev och tidningar.
- För att upprätthålla PostNords samhällsuppdrag krävs en separat organisation dagtid. Vi ska förmedla försändelser upp till 20 kg och värdeförsändelser i hela landet, och vi ska tillhandahålla utsträckt posttjänst för äldre och personer med funktionsnedsättning.
- Vid utdelning av blindskrifter ska PostNord ringa på vid leverans.
- Samdistributionsstöd (staten utger ett stöd till godkända distributörer)
 - Distributionsstödet syftar till att främja samverkan mellan tidningar och att stimulera till så stor spridning av dagstidningar som möjligt. Stödet utgår per distribuerat exemplar med en fallande skala för tidningar med stora upplagor.
- Enligt Transports kollektivavtal får inte tidningar delas ut av entreprenörer.